

תפקיד הכשרת המורים בהטמעת מחקר פעולה במערכת החינוך: חקר מקרה של מכללה לחינוך

א. סלע, מ. הראל

הפקולטה לחינוך, מכללת אורנים לחינוך, קריית טבעון, ישראל

הספרות האקדמית והמקצועית עוסקת רבות במחקר מורים בכלל, ומחקר פעולה בפרט, בשני העשורים האחרונים, תוך שימת דגש על תרומתו למורים עצמם, לשדה החינוכי, ולמחקר בתחום החינוך. עם זאת, על אף ההסכמה הרחבה כי למחקרי מורים תועלת רבה לכל הנוגעים בדבר, לא הפך מחקר זה לנפוץ בשדה החינוכי, מפני שמורים המנסים לעסוק בו נתקלים בקשיים רבים. הם אינם מיומנים בעריכת מחקרים וחסרי הכשרה בתחום זה, הם מגלים, לא אחת, התנגדות לשינויים וחסר נכונות להודות בקשיים, וכמו כן המערכת איננה מקדישה לנושא זה משאבים של זמן וכסף, מתוך התפיסה כי על המורים ללמד ולא לחקור (אלפרט, 2006; Ary et al., 2009).

ההרצאה תתאר חקר מקרה שהיווה ניסיון לשנות מצב בלתי רצוי זה על ידי מיצוב המכללה להכשרת מורים בתפקיד אקטיבי של יוזמת ומעודדת שינוי חינוכי. כפי שמתארים סומך וזייכנר (2009), university-led reform movement, הנושא קיים ומקובל בתחום מחקר הפעולה בשדה החינוך, והפעולה שנקטה המכללה להכשרת מורים ומתוארת במחקר הנוכחי ממצבת אותה כחלק מזרם זה. מכללה לחינוך לקחה על עצמה לעודד שימוש במחקר פעולה במערכת החינוך, דרך שלוש קבוצות של מורים הנמצאים במקומות שונים בחייהם המקצועיים – מורים מתחילים בשנת הסטאז', מורים מנוסים הלומדים לקראת התואר השני, ומורים מנוסים העושים השתלמות מקצועית במכללה. מורים אלו ערכו מחקרי פעולה כחלק מהמטלות בקורסים בהם למדו, והמחקר המתואר בהרצאה בחן את הצלחתו של הפרוייקט באמצעות ניתוח של הטקסטים הרפלקטיביים אותם כתבו. הטקסטים נותחו בגישת התיאוריה המעוגנת בשדה, כאשר התוצאות הראו שלוש קטגוריות ראשיות – מוטיבציה לבחירת נושא המחקר, שאלות וקשיים, תרומתו של המחקר. בעקבות הממצאים, מציעות החוקרות מספר המלצות מעשיות לעשיית לחזק את יכולתן של המכללות לחינוך לעודד מורים לערוך מחקרי פעולה על עבודתם.